

OSLO TINGRETT

KJENNELSE

Avsagt: 16.07.2019 i Oslo tingrett

Saksnr.: 19-046929ENE-OTIR/04

Dommer: Tingrettsdommer Per Kaare Nerdrum

Saken gjelder: Opprettholdelse av beslag, jf straffeprosessloven § 203 og § 208.

Oslo Politidistrikt

Politiadvokat Hans Petter Pedersen
Skurdal

mot

Arne Viste

Advokat Christian Henrik Prah! Reusch

År 2019 den 3 juni kl 12.30 ble rettsmøte holdt i Oslo tinghus.

Til stede: adv Reusch, politiadvokat Pedersen Skurdal. Tiltalte Viste var tilgjengelig på telefon. Det var ingen innvendinger mot rettens sammensetning eller sakens fremme.

Det var enighet om at tiltalte holder sine hovedinnlegg først, og at rettsmøtet gjennomføres med to hovedinnlegg fra hver side med bevisføring i midten. Hovedtyngden i dagens rettsmøte ligger i forholdsmessighetsvurderingen. Det rettslige er tilsynelatende avklart gjennom utlendingsloven og et uomtvistet faktum. Tiltalte opprettholder sin anførsel om at utlendingslovens regel ikke er i samsvar med Grunnloven og menneskerettighetene og vil underbygge sitt rettslige syn i full bredde under hovedforhandlingen. For dagens rettsmøte og behandlingen om begjæringen om opphevelse av beslaget aksepteres uten *prejudice* at retten bygger sin kjennelse på utlendingsloven etter sin bokstav.

Adv Reusch fikk ordet til saksfremstilling kl 12.55. Dokumentasjon med rødt. Han nedla slik påstand: Beslaget oppheves helt eller delvis.

Adv Skurdal fikk ordet til saksfremstilling kl 13.05. Han nedla slik påstand: Begjæringen tas ikke til følge.

Fremsto pr telefon kl 13.30 til kl 14.20:

Partsforklaring:

Navn: Arne Viste

Født 210167

Adresse Marknesringen 2, 4052 Røyneberg

Yrke/stilling Daglig leder og eneaksjonær i Plog AS

Ble formant, avga ikke forsikring, forklart at rettsmøte er forberedende uten offentlighet etter straffeprosessloven, og at referat/opptak ikke bør allmengjøres eller spres. Viste opplyste at han gjorde opptak av sin forklaring, men som støtte for egen hukommelse.

Fremsto pr telefon kl 14.40 til kl 14.55:

Vitne nr 1:

Navn: Pernille Bøhm Frisak

Født 230786
Adresse Grønlandsleiret 44, Oslo
Yrke/stilling Politibetjent, og etterforsker i saken
Ble formant og avga forsikring,

Advokat Reusch fikk ordet til sluttinnlegg. Han fastholdt påstanden.

Politiadvokat Skurdal fikk ordet til sluttinnlegg, og fastholdt påstanden.

Advokat Reusch fikk ordet til replikk. Politiadvokat Skurdal avslo duplikk.

Retten tok saken opp til avgjørelse, og opplyste at kjennelse ikke ville bli avsagt i løpet av dagen. Den blir å forkynne for partene v/prosessfullmektigene så snart den foreligger.

Rettsmøtet varte fra kl 12.30 til kl 15.20.

KJENNELSE

Oslo tingrett besluttet 5 november 2018 at politiet kunne ransake hos Arne Viste født 21 januar 1967 og Plog AS med sikte på å sikre bevis og beslaglegge gjenstander som kan inndras eller utleveres. Viste er daglig leder og enesaksjonær i Plog AS. Det ble tatt beslag i blant annet datamaskinvare med tilhørende data. I tillegg ble Plogs driftskonto sperret pålydende knappe 2,1 millioner kr, samt ytterligere tre konti pålydende mindre beløp.

Plog driver med utleie av arbeidstakere. I løpet av de siste fire – fem år har Plog totalt ansatt et femtitalls ureturnerbare utlendinger uten arbeidstillatelse og leid disse ut til ulike kunder. I tillegg har Plog også leid ut Viste personlig som konsulent til oljeindustrien. Viste opplyste at anslagsvis 20 % av Plogs omsetning stammer fra utleie av Viste personlig, og ca 80 % av omsetningen stammer fra utleie av ureturnerbare utlendinger. Viste driver også annen næringsvirksomhet enn Plog, herunder den nettbaserte bruktbokhandel PBOK (www.pbok.no), som er opplyst å være et nettsted og et uregistrert varemerke som søkes innarbeidet. PBOK er et virksomhetsområde under Plog AS, men ingen særskilt juridisk person. PBOK har som kunde leid ureturnerbare utlendinger fra Plog som arbeidstakere. Viste og Plog har gjort gjeldende at utleievirksomheten av ureturnerbare asylsøkere ikke er ulovlig og straffbar, på det grunnlag at utlendingsloven § 108 må suppleres av blant annet Grunnloven § 110 og EMKs forbud mot tortur og nedverdiggende behandling.

Viste ble avhørt 9 november 2018. Med hjemmel i politiloven § 7 påla politiet Plog å stanse sin virksomhet med å leie ut arbeidskraften til utlendinger som ikke har arbeidstillatelse den 14 november 2018.

20 mars 2019 begjærte Viste opphevelse av beslaget i PC'er, diskløsning og bankkonti. Begjæringen synes i alle fall delvis begrunnet i angivelig beslutningsvegring hos påtalemyndigheten.

Arne Viste og Plog AS ble tiltalt av Oslo politidistrikt 10 april 2019 for 29 overtredelser av utlendingsloven § 108 tredje ledd bokstav a, jf straffeloven 2005 § 27 jf § 15 for å ha gjort bruk av en utlendings arbeidskraft når utlendingen ikke har nødvendig tillatelse etter loven. Saken ble sendt tingretten for berømmelse 12 april 2019. Hovedforhandling er berømmet til avholdelse 30 september – 3 oktober 2019.

Retten innkalte partene til muntlig forhandling 3 juni 2019 om hvorvidt beslaget skulle opprettholdes, og i tilfelle i hvilken utstrekning. Tiltalte avga forklaring ved fjernavhør, og hans forsvarer advokat Reusch ba om at politiets beslag skulle oppheves helt eller delvis. Påtalemyndigheten representert ved politiadvokat Pedersen Skurdal møtte og ba om at begjæringen ikke ble tatt til følge.

Etter rettsmøtets avslutning ba retten partene om skriftlige tilleggsmerknader 11 juni 2019 (dok 15-16). Viste v/ advokat Reusch opprettholdt begjæringen om opphevelse av beslaget i epost av 5 og 20 juni 2019, etter at politiet ved epost av 3 og 19 juni har samtykket i å utlevere kopi av de etterspurte datafiler. Epostene er dokumentført samlet på saken som dok nr 13 og 22.

Tingretten er kommet til at Viste og Plog med skjellig grunn kan mistenkes for å ha begått de handlinger som er omtalt i tiltalen av 10 april 2019. De faktiske forhold er erkjent fra Vistes side, som hevder at han samlet har hatt ca 50 ureturnerbare utlendinger uten norsk arbeidstillatelse i arbeid; ikke bare de 29 tilfeller som tiltalen omfatter. Viste kritiserte endog tiltalebeslutningen på det grunnlag at tiltalens utvalg skulle være skjevt, ved at tilfeller der utlendingens samlede tilknytning til Norge var svakere var over-representert, og at tilfeller der utlendingens samlede tilknytning til Norge var sterkere var under-representert, i tiltalen. Det foreligger forsett – Viste forklarte at han fikk et «*kall*» og var blitt «*vekket*» i møtet med de ureturnerbare utlendingers situasjon. Han har gjennom sine handlinger nettopp ønsket å utfordre lovligheten av straffebudet i utlendingsloven § 108. Viste uttrykte frustrasjon over at henleggelser og avvisninger lenge hadde vanskeliggjort dette, og så frem til å få lovtolkingsspørsmålet prøvd i full bredde gjennom hovedforhandlingen i månedsskiftet september – oktober 2019. På dette grunnlag aksepterte Viste på prosesssøkonomisk grunnlag og uten *prejudice* at retten anvendte utlendingsloven etter sin bokstav ved denne korsvei, uten at han derved har frafalt sin anførsel om at § 108 må fortolkes innskrenkende ved hovedforhandlingen. Grunnvilkåret om skjellig grunn til mistanke er oppfylt.

Etter straffeprosessloven § 203 kan det blant annet tas beslag i ting som antas å ha betydning som bevis og/eller å kunne inndras. Politiets beslag omfatter ifølge dok 06,02,01 både mobiltelefon, dokumentmappe, minnepenner, stasjonær og bærbar PC, minnepinner, dokumenter og eksterne hard-disk'er. Mobiltelefon, tre minnepinner og fem minnepenner ble tilbakelevert Viste 9 november 2018 (dok 06,02,03).

Etter rettsmøtet mandag 3 juni 2019, jf epostene av 3-5 og 20 juni (dok nr 13 og 22) er avklart at begjæringen er opprettholdt også hva gjelder de sperrede bankkonti og maskinvaren som sådan, samtidig som det viktigste for Viste er å få kopi av datafilene.

Kopi av beslaglagte datafiler

Begjæringen retter seg mot

- de datafiler som er lagret på den beslaglagte maskinvare (to bærbare PC'er koblet til en såkalt «*disc-løsning*») og eksterne hard-disk'er, og
- gjelder utlevering av kopi av filene; ikke at filene samtidig skal slettes fra politiets speilkopi.

Som angitt i dok 15-16 har tingretten funnet det hensiktsmessig å dele filene inn i tre hovedkategorier, hvorav kategori nr 1 deles inn i to underkategorier:

Kategori nr 1 er filer som ligger synkronisert på begge bærbare PC'er under mappen «CloudStation» og også på disc-løsningen. Undergruppe nr 1 A omfatter filer som ligger i

- mapper med «private» filnavn som Arne, Oddlaug, David, Hannah, Marknesringen, Flekkerøy, Spania, Leilighet, Forsikring, bank, ferier, CV'er, attester, IMI-kirken, andakter, Blå mv;
- mapper med filnavn «ørnen», «pulpit eagle» eller lignende, som er manuskriptet til en upublisert barnebok skrevet av Viste;
- mapper med filnavn «Lyse», knyttet til Vistes arbeidsforhold i Lyse Energi avsluttet i 2012; og
- mapper med olje-relaterte filnavn som Amitec, Equinor, Total mv.

Undergruppe 1 B omfatter filer synkronisert på begge bærbare PC'er under mappen «CloudStation» og også på disc-løsningen relatert Plogs bemanningsvirksomhet i en mappe som heter Plog, «Retten til arbeid» eller lignende, og hvor katalogene typisk heter Medieoppslag, Avtaler, Arbeidstillatelser, Regnskap, Faktura, Bilag, 2017, 2018 og 2019.

Kategori nr 2 er filer lagret usynkronisert på hver av de to PC'ene i vanlige dokument-, musikk-, bilde- og videomapper i Windows.

Kategori nr 3 er filer fra disk-løsningen som ikke er synkronisert ut til PC'ene, som i hovedsak er knyttet til pbok.no, og som består av et stort antall bildefiler som brukes i driften av pbok.no; av backup-filer særlig av bokdatabasen; og av familiens private bilder, private videoer, musikkfiler og DVD-filmer.

Politiet samtykket 5 juni i at kopi av filene både av kategori nr 1 A og kategori nr 2 kan utleveres til Viste som begjært. 19 juni opplyste aktor at filene av kategori nr 1 B - så vidt han kunne forstå - inngikk i sakens dokumenter som forsvarer allerede hadde mottatt etter straffeprosessloven § 264 første ledd. Samtidig opplyste aktor at filmene av kategori nr 3 «etter sin art kan utleveres Viste». Tingretten tilskrev partene 19 juni og bemerket at begjæringen syntes å ha blitt gjenstandsløs fordi politiet tilsynelatende samtykket til utlevering av kopi av alle kategorier beslaglagte datafiler. Politiet har ikke korrigert rettens oppfatning. Viste opprettholdt begjæringen 20 juni, blant annet fordi han ennå ikke hadde mottatt kopi av datafilene.

Tingretten bygger på at politiet ikke motsetter seg at Viste gis kopi av filene av kategori nr 1 A – B, kategori nr 2 og nr 3, og tar Vistes begjæring til følge på dette punkt.

Beslaglagt maskinvare

Politiet beslagla (i følge dok 06,02,01 sammenholdt med dok 06,02,04)

- 1 stasjonær PC Synology DS2413+NAS (løpenr 5 – beslagnr A 2-4);
 - 1 bærbar PC Lenovo B50-80 (løpenr 6 – beslagnr A 2-6);
 - 1 bærbar PC ASUS UX305C (løpenr 8 – beslagnr A 1-2);
 - 1 bærbar PC Toshiba Satellite U300 (løpenr 11 – beslagnr A 3-1);
 - 1 ekstern harddisk modell nr ZH2528-B 1 TB (løpenr 12 – beslagnr A 2-8); og
 - 1 ekstern harddisk WD 500 GB (løpenr 13 – beslagnr A 2-9);
- i det følgende samlet «Maskinvaren».

Tingretten legger uten videre til grunn at Maskinvaren har vært benyttet i Plogs virksomhet med utleie av arbeidstakere, og at den – forutsatt rettskraftig domfellelse – kan inndras etter straffeloven § 69 første ledd bokstav c. Tingretten finner beslaget av Maskinvaren tilstrekkelig begrunnet, jf straffeprosessloven § 203. Beslaget er ikke påstått å fremstå som et uforholdsmessig inngrep. I Vistes begjæring om opphevelse av beslag av 20 mars 2019 (dok nr 12,07,02) s 2 øverst opplyses at ulempene med beslaget ikke knytter seg til PC'ene som sådan, men med manglende tilgang til innholdet. Under rettsmøtet opplyste Viste at Maskinvaren ventelig hadde en bruksalgsverdi på ca 3 000 kr og at ny maskinvare ventelig ville koste i størrelsesorden 20 000 kr. Slik retten forsto det har Viste allerede kjøpt nye maskiner.

Begjæringen om opphevelse av beslag av Maskinvaren tas ikke til følge.

Pengebeslaget

Politiet har tatt beslag i totalt fire bankkonti tilhørende Viste og/eller Plog pålydende i størrelsesorden 2,1 millioner kr. Viste opplyste under rettsmøtet at pengene i all hovedsak var avsatt for dekning av skattetrekk for lønn utbetalt utleide, ureturnerbare utenlandske ansatte, idet skattevesenet skal ha vært uvillig til å motta skattetrekk for ansettelsesforhold inngått i strid med utlendingsloven § 108. Han karakteriserte pengebeslaget som «*ikke kritisk*».

Tingretten legger uten videre til grunn at de beslaglagte penger stammer fra utleie av arbeidstakere ansatt i strid med utlendingsloven § 108, og at beløpet – forutsatt domfellelse – kan utbytteinndras etter straffeloven § 67 første ledd. Tingretten finner pengebeslaget tilstrekkelig begrunnet, jf straffeprosessloven § 203. Beslaget er ikke påstått å fremstå som et uforholdsmessig inngrep. I Vistes begjæring om opphevelse av beslag av 20 mars 2019 (dok nr 12,07,02) påstås ikke at pengebeslaget har medført særlige ulemper eller vanskeligheter.

Begjæringen om opphevelse av pengebeslaget tas ikke til følge.

SLUTNING

Arne Viste f. 21.01.1967 har rett til speilkopi av beslaglagte datafiler av kategoriene nr 1 A, nr 1 B, nr 2 og nr 3.

Forøvrig tas ikke begjæring om opphevelse av beslag av 20 mars 2019 til følge.

Retten hevet

Per Kaare Nerdrum

Kjennelsen meddeles siktede per brev.

Kjennelsen kan ankes til lagmannsretten. Anken må erklæres muntlig eller skriftlig for tingretten innen 14 dager fra kjennelsen er meddelt.